

Jarno Karjalainen

10.12.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö
Susanna Rahkonen

Lausuntopyyntö STM090:00/2018, STM/3291/2018

Lausunto hallituksen esityksestä Eduskunnalle laiksi kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja tulla kuulluksi otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä Eduskunnalle laiksi kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta.

Muutostarpeista

Laissa kuntouttavasta työtoiminnasta ei ole aiemmin määritelty toiminnan sisältöä, joka on voinut aiheuttaa sekä asiakkaille että kunnissa epäselvyyksiä esimerkiksi sen suhteen, kuinka vaativaa toiminnan tulisi olla. Palvelun sisällöt ovat muotoutuneet ajan kuluessa monipuolisiksi ja myös ostopalveluna järjestettävä toiminta on yleistä. Sisältöjen tarkempi määrittelemättömyys on ollut toisaalta hyödyksi työtoiminnan monimuotoisuuden kehittymiselle. Ero työ- ja toimintakyvyn kannalta vaativammiksi katsottaviin julkisiin työvoimapalveluihin on kuitenkin hämärtnyt, ja kuntouttavaa työtoimintaa on tarjottu myös pitkäaikaistyöttömille asiakkaille, joilla ei ole ollut varsinaisia työ- ja toimintakyvyn haasteita.

Rajanveto kuntouttavan työtoiminnan ja kuntien järjestämävastuulla olevan sosiaalisen kuntoutuksen palvelun välillä ei ole ollut riittävän selkeää. Sosiaalinen kuntoutus on sosiaalista toimintakykyä vahvistavaa ja osallisuutta edistävää toimintaa, mutta palvelun sisällöissä on kunnissa ollut mukana myös työelämävalmiuksien edistäminen. Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteiden ja sisältöjen tarkempi määrittely auttaa selkiyttämään näiden palveluiden välistä suhdetta ja hahmottamaan ne toisistaan erillisinä, omina palveluina.

Yhteenveto

Esityksessä oleva uusi kuntouttavan työtoiminnan sisältöä koskeva pykälä on tärkeä lisäys lakiin ja se hyödyttää palvelun sisältöjen kehittämistä ja suunnittelua. Henkilölle annettavan tuen ja ohjauksen lisääminen lakiin varmistaa asiakkaiden oikeuksia näihin palveluihin. Kokonaisuutena esitys selkeyttää kuntouttavan työtoiminnan järjestämistä ja tuottamista. Järjestämisen ja tuottamisen erottaminen (2§) luo osaltaan valmiuksia tulevien sote-palvelujen järjestämiselle tilaaja-tuottaja-mallilla.

Tavoitteet, tuki ja ohjaus

Tavoitteiden lisääminen pykälään 9§ varmistaa mahdollisuudet aktivointisuunnitelman ja monialaisen työllistymissuunnitelman toteutumisen seuraamiseen. Tuki ja ohjaus kuntouttavan työtoiminnan aikana on myös tarpeellinen lisäys. Suunnitelmaan kirjattaviin asioihin voisi lisätä elämänhallinnan parantumisen arvioinnin (pykälä 9§, kohta 6), jolloin kohdan voisi muotoilla seuraavasti: "ajankohta, jolloin viimeistään arvioidaan kuntouttavan työtoiminnan vaikutuksia henkilön työllistymismahdollisuuksille, elämänhallinnan parantumiselle ja julkisiin

www.thl.fi

Jarno Karjalainen

10.12.2018

työvoimapalveluihin siirtymiselle. Lisäksi päätetään jatkotoimista sekä aktivointisuunnitelman tai monialaisen työllistymissuunnitelman uudistamisesta.”

Järjestäminen

Kuntouttavan työtoiminnan järjestämisen ja tuottamisen erottaminen laissa (13§) selkeyttää osaltaan toimijoiden yhteistyötä. Tuen ja ohjauksen hankkimismahdollisuus yrityksestä tai yksityiseltä elinkeinonharjoittajalta voi monipuolistaa asiakkaiden mahdollisuuksia saada näitä palveluita kuntouttavan työtoiminnan jakson aikana. Käytännössä järjestäjän resurssit määrittävät mahdollisuudet hankkia näitä palveluita. Järjestökentän erittäin tärkeää roolia kuntouttavassa työtoiminnassa tulee edelleen tukea.

Työtoiminnan sisältö

Esityksessä oleva uusi kuntouttavan työtoiminnan sisältöä koskeva pykälä (13 a §) kuvaa sisältöä riittävän yleisellä tasolla, jolloin monipuolista toimintaa on mahdollista järjestää. Palvelukokonaisuuden näkökulma vahvistaa yhteyksiä muihin rinnakkaisiin palveluihin. On hyvä, että pykälässä on huomioitu sekä yksilö- että ryhmämuotoinen toiminta ja erilaiset toimintaympäristöt mahdollisina toteutuspaikkoina. Ryhmämuotoinen toiminta on käytännössä tärkeä osa toimintaa, koska ryhmissä ihmiset saavat vertaistukea, joka vahvistaa heidän voimavarojaan.

Pääjohtaja

Juhani Eskola

Johtaja

Tuire Santamäki-Vuori